

Undervisningsministeriet

14. februar 2014

Samlenotat for Rådsmødet (uddannelse) den 24. februar 2014

Uddannelse

Punkt 1: Effektiv og innovativ uddannelse med henblik på at investere i kvalifikationer – som støtte til det europæiske semester 2014

- KOM-dokument foreligger ikke
- rådskonklusioner
- nyt notat

Punkt 2: Udvikling af kvalifikationer og forbedring af beskæftigelsesegnethed i lyset af resultaterne af PIAAC og PISA

- KOM-dokument foreligger ikke
- politisk debat
- nyt notat

Punkt 1: Effektiv og innovativ uddannelse med henblik på at investere i kvalifikationer – som støtte til det europæiske semester 2014

- KOM-dokument foreligger ikke
- rådskonklusioner
- nyt notat

1. Resumé: Det græske formandskab har fremlagt et udkast til rådskonklusioner, der skal fungere som uddannelsesområdets bidrag til det europæiske semester 2014. Udkastet omhandler således, hvordan relevante uddannelses tiltag kan bidrage til at skabe vækst og beskæftigelse i Europa. Udkastet har fokus på, hvordan medlemsstaterne kan styrke grundlæggende færdigheder, arbejdsmarkedsrelevante kvalifikationer og digitale færdigheder. Desuden opfordres medlemsstaterne og Kommissionen til i fællesskab at understøtte effektiv og holdbar investering i uddannelse og understøtte udbredelsen af åbne uddannelsesressourcer.

2. Baggrund

Baggrunden for rådskonklusionerne er uddannelsesområdets rolle i det europæiske semester og de udfordringer, som eksisterer i forhold til at sikre tilvejebringelsen af kvalifikationer, som matcher arbejdsmarkedets behov. Udfordringerne er blandt andet en for høj andel af borgere i den arbejdsdygtige alder med ringe færdigheder, manglende adgang til relevante it-redskaber og indhold blandt skoleelever og ringe it-færdigheder hos en stor gruppe af voksne. Desuden skal rådskonklusionerne ses i lyset af en kommende revision af Europa 2020-strategien og statusopgørelsen for strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet (ET 2020).

3. Formål og indhold

Det græske formandskab har fremlagt et udkast til rådskonklusioner, der har til formål at fremhæve uddannelsesområdets bidrag til det europæiske semester og indfrielsen af Europa 2020-strategiens målsætninger om at skabe vækst og beskæftigelse.

Rådskonklusionerne skal understøtte en langsigtet investering i moderniseringen af uddannelserne og udviklingen af relevante færdigheder for mennesker i alle aldersgrupper. Desuden skal overgangen fra uddannelse til arbejdsmarkedet understøttes gennem blandt andet udbredelse af arbejdspladsbaseret læring. Rådskonklusionerne skal også støtte en bedre brug af ny teknologi og digitale læringsmetoder.

I rådskonklusionerne inviteres medlemsstaterne til at fortsætte arbejdet med at forbedre grundlæggende færdigheder, fremme omskoling og opkvalificering, vedtage politikker der tager hensyn til dårligt stillede, fremme en debat blandt interessenter om, hvordan der tilvejebringes langtidsholdbare og effektive investeringsformer i uddannelse. Derudover inviteres medlemsstaterne til at følge op på budskaberne i rådsdeklarationen om en europæiske alliance for lærlingeuddannelser og henstillingen om en ungegaranti. Medlemsstaterne bør samtidig se på, hvordan instrumenter for transparens og anerkendelse kan understøtte udbredelsen af nye læringsformer og herunder anerkendelsen af kvalifikationer opnået via netbaseret undervisning. I forlængelse heraf bør medlemsstaterne også støtte undervisere og skoleledere i at tilegne sig et højt niveau af digitale færdigheder. Endelig bør de finansielle instrumenter i Erasmus+ og struktur- og investeringsfondene anvendes til at adressere udfordringerne på uddannelsesområdet.

I rådskonklusionerne inviteres medlemsstaterne og Kommissionen til i fællesskab at arbejde på at forbedre effektiviteten af investeringer i uddannelsesområdet for derved at styrke områdets bidrag til EU's dagsorden for vækst og beskæftigelse. De opfordres også til at fremme partnerskaber på både nationalt og europæisk niveau mellem udbydere af digitalt uddannelsesmateriale for derved at øge udbuddet af åbne uddannelsesressourcer af en høj kvalitet. Ligeledes skal eT-winning platformen udnyttes, og der skal organiseres et topmøde om udfordringerne ved ny teknologi og åbne uddannelsesressourcer i særdeleshed vedrørende kvalitetssikring og vurdering af færdigheder. Endelig inviteres medlemsstaterne og Kommissionen til at optimere effektiviteten af strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet (ET 2020) og sikre en større merværdi. Det skal blandt andet ske ved at se på strategirammeens styringsformer og arbejdsmetoder.

I rådskonklusionerne inviteres Kommissionen til at analysere de økonomiske og sociale fordele ved uddannelse med henblik på at forberede en kommende debat om emnet i Rådet. Kommissionen skal desuden fremme en offentlig debat om indvirkningen af nye teknologier og digitalt indhold på både nationale og europæiske politikker herunder kvalitetssikring, vurdering og certificering af færdigheder og kvalifikationer.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Medlemsstaternes kompetence på uddannelsesområdet jf. TEUF art. 165 og art. 166 respekteres fuldt ud i rådskonklusionerne.

6. Gældende dansk ret

Rådskonklusionerne medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne medfører i sig selv ingen konsekvenser.

8. Høring

Rådskonklusionerne blev sendt i skriftlig høring i EU-specialudvalget for uddannelse mv. den 29. januar 2014. Følgende høringssvar blev modtaget. Der er foretaget en let redigering af hensyn til læsevenligheden.

DA så gerne, at det var endnu tydeligere, at det er reformvejen som skal være svaret på det helt centrale udfordringer, som Danmark og andre lande står overfor på kompetenceområdet, jf. bl.a. PISA og PIACC resultaterne mv.

Ungegarantien er en løsning for unge som her og nu står i en svær situation, men den løser ikke de strukturelle problemer med ungeledighed, som også eksisterede før krisen trådte ind. I en dansk kontekst har produktivitetskommissionen også understreget, at svaghederne i uddannelsessystemer en væsentlig årsag til Danmarks produktivetsproblem. Der er behov for gennemgribende reformer og der skal følges op på dem.

Vekseluddannelsesdagsordenen er et eksempel på en reform dagsorden, som det lykkes Danmark at sætte under formandskabet i foråret 2012. Vekseluddannelse skal sikre et bedre link mellem uddannelse og beskæftigelse – og dermed at unge kommer lettere i job. Dagsordenen har allerede vundet indpas på den europæiske scene, men der er behov for at følge op og sikre, at der kommer et afkast af dagsordenen. Næste skridt bør nu være at udvikle et benchmark, som:

- Som måler om der kommer et afkast (vekseluddannelse bliver udbredt i Europa)
- komparativt sammenligner performance i vekseluddannelser i Europa

Dette vil også være i tråd med rådskonklusionerne fra det danske formandskab, hvor man foreslog at nedsætte en gruppe, bl.a. bestående af arbejdsmarkedets parter, hvor man skulle udvikle et benchmark for unges overgang til beskæftigelse. Et benchmark for erhvervsuddannelsernes performance vil også være givtigt i forhold til at blive klogere på de danske erhvervsuddannelser.

Der er mange forslag i rådskonklusionerne, og DA så gerne at indsatsområderne var færre og mere konkrete. Der er i konklusionerne fokus på, at der skal ske noget for de svage grupper. DA mener, at det er en fejl, at der overhovedet ikke er fokus på, at reformer også skal bidrage til at gøre det bedre overfor såkaldte stærke elever. Især i lyset af, at reformerne på området skal bidrage til, at kompetencer bidrager til at skabe vækst. DA så gerne, at konklusionerne fokuserede på det store og overordnede udfordringer og svarerne herpå.

Endelig vil DA gerne henlede opmærksomheden på, at:

- Mere end hvert tredje job bliver besat af en ledig eller nyuddannet
- Mere end hver tredje udbudte job ender med at blive besat af en person, der kommer fra ledighed eller er nyuddannet. Især den private sektor er åben for personer, der ikke har job i forvejen. Det kan læses i ny statistik, der samtidig viser, at det danske jobmarked er endnu mere dynamisk end tidligere antaget.
- Flere ufaglærte arbejder på højt niveau. Der er blevet markant færre ufaglærte i Danmark, men de er til gengæld blevet opkvalificeret i sådan en grad, at langt flere arbejder på et højt kvalifikationsniveau. Trods et styrtdyk i antallet er der dog stadig næsten 600.000 ufaglærte job i Danmark.

FTF finder det positivt, at udkastet understreger betydningen af uddannelsesindsatsen i forhold til at fremme vækst og beskæftigelse, herunder at bidrage til at bekæmpe ungdomsarbejdsløsheden. Det siges også et enkelt sted, at uddannelsesindsatsen også har et bredere mål i form af at fremme social sammenhængskraft og et aktivt medborgerskab. Disse mål kunne godt være understreget mere i udkastet.

Det er positivt, at der flere steder peges på det vigtige i at sikre en langsigtet og høj investering i uddannelse. Det bør understeges, at hovedansvaret for denne investering skal være statslig. Dette budskab bør der ikke kunne skabes usikkerhed om.

Forslaget om at fremme arbejdspladsbaseret læring og øge mulighederne for gode praktikophold for at lette overgangen fra uddannelse til arbejde er positivt, men der bør tilføjes, at det er

nødvendigt at fremme anerkendelse af opnåede kvalifikationer og kompetencer på arbejdspladsen.

I forbindelse med opfordringen til at fokusere på mulighederne inden for digital læring bør det tilføjes, at det er vigtigt med sikring af kvaliteten i og anerkendelsen af de opnåede kvalifikationer og kompetencer gennem digital læring.

Ud over at medlemsstaterne opfordres til at fokusere på "low-skilled" og "disadvantaged", bør der tilføjes et yderligere fokuspunkt, nemlig at voksne på arbejdsmarkedet - uanset uddannelsesbaggrund - skal have adgang til efter- og videreuddannelse. Det er der mange gode grunde til bl.a. den hastige udvikling af IT, ny viden, behovet for innovation osv.

Rådskonklusionerne lægger op til, at Kommissionen skal udarbejde en analyse af "the economic and social impact and benefits of education". Det kan blive en spændende analyse, men der er vigtig at få begge vinkler med i analysen, så det bør understreges.

KL kan støtte indholdet af rådskonklusionerne, som ligger fint i tråd med KL's holdninger og arbejde til;

- krav til de unges færdigheder,
- god overgang til ungdomsuddannelser,
- den praktiske dimension i læring,
- at udnytte alle de digitale muligheder,
- særligt fokus på dem, der har svært ved det.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre medlemsstater forventes at støtte vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne. Det er positivt, at der er fokus på at sikre en effektiv investering i uddannelse og på tilvejebringelsen af arbejdsmarkedsrelevante færdigheder af en høj kvalitet herunder også relevante digitale færdigheder.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Punkt 2: Udvikling af kvalifikationer og forbedring af beskæftigelsesegnethed i lyset af resultaterne af PIAAC og PISA

- KOM-dokument foreligger ikke
- politisk debat
- nyt notat

1. Baggrund

Det græske formandskab har fremlagt et debatoplæg, der tager udgangspunkt i det seneste datamateriale på uddannelsesområdet fra OECD undersøgelserne PISA, PIAAC (undersøgelse af voksnes færdigheder) og EU's Education and Training Monitor 2013. På den baggrund identificeres en række fælles europæiske udfordringer og interesser.

2. Formål og indhold

Formandskabets debatoplæg har til formål at opridse de udfordringer, som medlemsstaterne og EU som helhed står overfor på uddannelsesområdet. På den baggrund stiller formandskabet i oplægget følgende to diskussionsspørgsmål til undervisningsministrene:

1. I lyset af det seneste datamateriale fra PISA og PIAAC undersøgelserne, hvad vurderes så at være den vigtigste udfordring når det gælder borgernes færdigheder i dit land, og hvilke tiltag vil du tage for at imødegå denne udfordring?
2. Hvordan kan tiltag på EU-niveau (samarbejde og finansielle instrumenter) bidrage til jeres arbejde i forhold til den identificerede udfordring? Hvad er implikationerne af PISA og PIAAC undersøgelserne når det gælder det fremtidige samarbejde indenfor rammerne af den europæiske strategiramme for uddannelse (ET 2020)?

De primære udfordringer og interesser som identificeres i debatoplægget på baggrund af de tre nævnte undersøgelser er følgende.

Ubalancer i udbuddet af færdigheder

Undersøgelserne afdækker en stor variation i kvaliteten af uddannelserne på tværs af medlemsstaterne. En for stor andel af unge forlader skolen uden de nødvendige kompetencer og for mange unge har ikke de kompetencer, som matcher arbejdsmarkedets efterspørgsel. På den baggrund nævnes arbejdspladsbaseret læring som en tilgang, der kan udstyre unge med de rette hårde og bløde kompetencer.

En høj andel af lavt kvalificerede voksne

PIAAC undersøgelsen viser, at en ud af fem europæiske voksne har dårlige læsekundskaber, og at en ud af fire voksne ikke har tilstrækkelige it-færdigheder. Dette problem forværres af, at lavt kvalificerede voksne ofte sidder fast i en 'low-skills-trap', hvor de ikke deltager i efter- og videreuddannelse.

Udfordringer med finansiering af uddannelse

Undersøgelserne viser variationer medlemsstaterne i mellem, når det gælder niveauet for investering i uddannelse. En række medlemsstater har siden krisen skåret i deres nationale budgetter

for uddannelse. På den baggrund er der behov for at sikre effektive og målrettede investeringer i uddannelse.

Fælles interesse i et styrket samarbejde

Til trods for forskelle medlemsstaterne i mellem når det gælder de identificerede udfordringer, så konkluderes det i diskussionsoplægget, at de fælles europæiske interesser i at sikre borgernes færdigheder og beskæftigelse blandt andet bør adresseres gennem et styrket europæisk samarbejde på uddannelsesområdet. Det bør blandt andet ske gennem den åbne koordinationsmetode og strategirammen for det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet. Et styrket samarbejde skal blandt andet adressere behovet for at forstå udviklingen i arbejdsmarkedets behov for færdigheder og se på måder, hvorpå uddannelsespolitiske tiltag kan imødegå disse udfordringer.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Gældende dansk ret

Debatoplægget medfører ingen konsekvenser for gældende dansk ret.

6. Konsekvenser

Debatoplægget medfører ingen konsekvenser.

7. Høring

Debatoplægget har ikke været sendt i høring.

8. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Andre medlemsstater forventes at deltage i debatten.

9. Regeringens generelle holdning

Regeringen vil deltage aktivt i debatten. Regeringen vil blandt andet fremhæve, hvordan folkeskolereformen har fokus på at styrke elevernes færdigheder i blandt andet dansk og matematik og skal sikre, at alle elever bliver så dygtige, som de kan. Regeringen vil desuden fremhæve, at det europæiske samarbejde på uddannelsesområdet bør være fokuseret på de fælles udfordringer, som medlemsstaterne har. Derved kan samarbejdet for eksempel bidrage til erfaringsudveksling og udbredelse af god praksis.

10. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.